

Bilag 1 Kundens beskrivelse av Oppdraget

1. Bakgrunn og formål

Formålet med utredningen er å få kunnskap om pengestrømmene i verdikjeden for norske og utenlandske filmer og serier som tilbys i Norge. Utredningen skal også vise hvordan inntektene, og de relaterte kostnadene, fordeles mellom de ulike leddene i verdikjeden for hhv. norske og utenlandske filmer og serier. Utredningen skal gi aktørene et objektivt kunnskapsgrunnlag som kan legges til grunn i den videre prosessen med å sikre finansiering og tilgjengeliggjøring av norske filmer og serier i det digitale markedet, og gi departementet et bedre grunnlag i oppfølgingen av AMT-direktivet.

Den teknologiske utviklingen har endret hjemmemarkedet for konsum av filmer og serier. Koblingen mellom bruk og omsetning av filmer og serier var tydeligere for noen år siden, da hoveddelen av konsumet var på tv, eller ved bruk av de fysiske videoformatene (som dvd- og blu-ray). For disse visningsplattformene finnes det i stor grad offentlige bruker- og omsetningstall. Det digitale markedet er imidlertid mye mer komplekst. Det finnes lite offentlig informasjon om bruker- og omsetningstall for de nye visningstjenestene. Markedet preges av høy endringstakt, og mange nye aktører og leverandører både på distribusjons- og visningssiden. Internasjonale aktører (som Google, Facebook, Netflix, YouTube, m.v.) har i løpet av kort tid opparbeidet seg en solid posisjon i det norske markedet, hvilket har gitt økt konkurranse om publikum og reklameinntekter. Samtidig er det vanskelig å avgrense verdikjeden for filmer og serier mot leverandører av digital infrastruktur. Dette gjør det vanskeligere å følge pengestrømmene i det digitale markedet.

Bakgrunnen for at departementet ønsker utredningen er Meld. St. 30 (2014-2015) *En framtidrettet filmpolitikk* der departementet bl.a. skriver følgende: *"For å sikre at norske filmer og serier når ut til sitt publikum er det behov for at forretningsmodellene i den norske filmbransjen tilpasses det digitale markedet"*.

I Stortingets behandling av meldingen (Innst. 83 S (2015–2016)) uttrykte komiteen *"en klar forventning til at de ulike leddene i verdikjeden som tjener penger på å formidle film og audiovisuelt innhold, også bidrar til å finansiere nytt audiovisuelt innhold. Komiteen er kjent med at det er varslet revisjon av EUs AMT-direktiv, og ber regjeringen, så snart de nye reglene er klare, vurdere hvordan et medfinansieringsansvar best kan gjennomføres, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte."*

Høsten 2016 ba Kulturdepartementet Norsk filminstitutt (NFI) utrede Norges juridiske handlingsrom innenfor det gjeldende, og utkastet til framtidig AMT-direktiv¹. NFI leverte sin rapport 3. mars 2017. I rapporten vurderer NFI alternative virkemidler for å regulere markedet for audiovisuelle medietjenester på bestilling (heretter kalt de nye visningstjenestene).

2. Om oppdraget

Utredningen skal bestå av kartlegging, analyse og vurdering av utviklingen av pengestrømmene i verdikjeden for filmer og serier som tilbys i Norge. Utredningen skal, dersom det er mulig, begrenses til, og samtidig skille mellom, verdikjedene for filmer og serier. Departementet tror at et slikt skille er nødvendig, fordi filmer og serier ofte retter seg mot ulike markeder, og har ulik inntekts- og finansieringsstruktur.

¹ AMT-direktivet er et EU-direktiv som regulerer medlems- og EFTA statenes mulighetsrom for å regulere audiovisuelle medietjenester, dvs. fjernsynssendinger og audiovisuelle medietjenester på bestilling (VOD-tjenester).

Filmer

Kinomarkedet har tradisjonelt sett vært - og er fortsatt - det mest inntektsbringende markedet for omsetning av norske filmer. Tidligere utgjorde også salg av dvd og blu-ray en viktig del av produsentenes og distributørens inntekter. De senere årene har salg av dvd og blu-ray falt kraftig, og filmer konsumeres i stedet på de nye digitale visningstjenestene. Dette har medført endringer i verdikjedens pengestrømmer.

Serier

Lineær-tv har tradisjonelt sett vært og er fortsatt et av de viktigste visningsvinduene for serier. I dag er det også stor etterspørsel etter serier på de nye digitale visningstjenestene. Abonnementsbaserte strømmetjenester blir stadig oftere det første visningsvinduet for serier. Dette påvirker finansieringen av serieproduksjoner.

Med verdikjede menes her de økonomiske transaksjonene mellom de ulike leddene, herunder også kabel- og bredbåndsdistributørleddene, i prosessen fra en film eller serie er ferdigprodusert til den distribueres til og sees av publikum .

Med film menes her en dokumentar eller et fiksjonsbasert audiovisuelt verk med lengde på minimum 60 minutter (ofte kalt kinofilm). Med serier menes i denne sammenheng et fiksjonsbasert audiovisuelt verk eller dokumentar i flere deler.

Eksempler på visningsplattformer i denne sammenheng er kino, lineær-tv, fysiske eksemplarer, abonnementsbaserte strømmetjenester, digitalt kjøp- og leietjenester m.v. De nye visningstjenestene er et samlebegrep for digitale tjenester for salg og visning av film. Med forretningsmodeller menes modeller for inntjening på produkter og tjenester knyttet til distribusjon og formidling av film. Eksempler på forretningsmodeller kan være kino, abonnementsbaserte strømmetjenester, digital kjøpefilm, digital leiefilm, salg av tv-pakke og bredbånd, reklamefinansierte visningsplattformer m.v.

Det er ikke behov for at utredningen ser nærmere på økonomien i produsent- og kinodistributørleddet da dette ble undersøkt i ideas2evidence sin utredning *Åpen framtid* i 2014.

1. Kartlegging

Utredningen skal kartlegge pengestrømmene i verdikjeden for norske og utenlandske filmer og serier som tilbys i Norge, herunder:

- **Aktørene og leddene i verdikjeden for filmer og serier:**
 - Økonomi, eierskap, markedskonsentrasjon, konkurransesituasjon, brukeropplutning, forretningsmodeller m.v.
- **Prisdannelser:**
 - Hvordan skjer forhandlingene om pris mellom de ulike leddene i verdikjeden?
- **Pengestrømmene:**
 - Hvordan fordeles inntektene fra salg og visning av norske og utenlandske filmer og serier på de ulike visningsplattformene? Og hvordan har dette endret seg over tid?
 - Hvor stor andel av inntektene utgjør salg og visning av *norske* filmer og serier? Og hvordan har dette endret seg over tid?
 - Hvordan fordeles inntektene og kostnadene fra distribusjon, salg og visning av filmer og serier mellom de ulike leddene i verdikjeden? Og hvordan har dette endret seg over tid?

- Hvordan fordeles inntektene og kostnadene fra salg og visning av *norske* filmer og serier mellom de ulike leddene i verdikjedene? Og hvordan har dette endret seg over tid?

2. Analyse og vurdering

På bakgrunn av kartleggingen av verdikjeden for norske filmer og serier skal tilbyder:

- analysere hvordan overgangen fra det fysiske til det digitale markedet har påvirket pengestrømmene og fordelingen av pengestrømmene mellom de ulike leddene i verdikjeden.
- beskrive ulike scenarier for hvordan verdikjeden og pengestrømmene kan utvikle seg framover, herunder også vurdere hvordan pengestrømmene fordeles mellom de ulike leddene i verdikjeden under hvert scenario.
- vurdere hvilke faktorer som påvirker inntektene fra salg og visning av norske filmer og serier og fordelingen av inntektene.